

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
Egész évre . . . 12 K.
Félévre 6 K.
Negyedévre . . 3 K.

Hirdetési díj: Egyhasábos
pétisors egyszeri hirdetése
15 f. Közlemények sora 40 f.

**POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI,
KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP**

**Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye.**

Szerkesztőség és
kiadóhivatal

Kósch Árpád
könyvnyomdája
Eperjes, Fő-u. 59.
Telefon-szám 16.

A héthársi ünnep.

A héthársi öreg torony ablakából bámész szemekkel néz alá az ör. A széles néptelen utcát mintha kicserélték volna. Tarka sokaság ömlik el a tájon, amely a torony körül egyre sűrűsödik. Nyüzsgő, forgó embertömeg öleli körül a templom kopott falát, mintha valami különös mondani-valója volna. A falu zászlódszt öltött, s köröskörül a környék fenyőlombos-pántlikás díszével is elárulja, hogy ma Héthársi ünnepet ül. Feketeruhás urak, gazdagon öltözött asszonyok, habkönnyű ruhát öltött leányok elvegyülnek a falu népével s mindegyikük összeolvad egy önkéntelen áramlásban, amely őket a templomhoz húzza.

Vajjon mit érezhetett a torony lakója e különös, tán soh'sem látott tünemény láttára? . . . Fölnézünk a magasba, s úgy látjuk, hogy beszélget . . . , nem zavarjuk . . . De kivel is társalog, kinek önti ki össze-szorult szívének érzelmeit? . . . S amint ezen tündönk, megszólal az öreg hárs, s az égbe nyúló jegenyék ezüstös lombja. Ezekkel beszélget, hisz oly közel vannak egymáshoz. Régi ösmerősök, meghitt barátok, akik együtt szokták üdvözölni a hajnalt, s egymás nyakába borulva intenek utolsó Isten-Hozzádot a lenyugvó napnak. Most is együtt vannak. Nem a mi nyelvünkön beszélnek, s mégis megértjük. Suttogásukban a meghatottság tiszta hangja csendül meg s e pillanatban valami nagy, lelkünket átfogó érzemény tölti be egész szívünket. Régi időkről beszél az öreg hárs és a jegenye, régi emlékekről, amelyeknek — elődről utódra szállva — most ők a mesemondói. S megszólal az érc-telen, kopott hangú harang s a falu tarka népe nehéz, színes zászlók alatt körüljárja énekelve a templomot. Az utcán eközben fogat fogatot ér, üdvözölnek notabilitásokat s mindenki várakozással néz az elkövetkező ünnep elé. Nézik a templom csúcsíves tornyát. Óh mennyi viharral dacolt ez ősi templom, hány fürgeteg tépte meg a jegenyék leveleit, és ha most rájuk süt a késő idők halás kegyelettel hevült napsugara s ragyogóvá, beszédessé teszi a torony ódon falát, mi úgy érezzük, hogy e derült napsugárnak fénye be-aranyozza az elmúlt idők véres küzdelmeit, összehozza a hajdan egymással szemben állott reformáció híveit és üldözőiket,

békét teremt torzsalkodó családok között, felszárítja, beheggeszti a sok vihar tépte sebeket, mert ez a fénysugár a mult emlékein épült kegyelet oltárán lobogó kultúra fénye. Ez ragyogta be az egész ünnepélyt, a mult emlékei iránti hódolat olvasztó tüzeiben forrottak össze a szívek s egyesültek közös áhítattal azzal az eszményi magasságban fénylő egész férfival, aki aranyzójával csiholta ki belőlünk a szív legnemesebb érzelmeit.

Az ünnep lefolyása.

Kevéssel 9 óra előtt futott be a héthársi állomásra a kassai megyéspüspököt és kíséretét, nemkülönb a különböző helyekről jövő vendégeket hozó vonat. A pályaudvar fenyő- és zászlódszt öltött s a perron fenyőágakkal kiszórt szőnyegén várta Kádas Miklós főszolgabíró és kísérete az érkező püspököt, akit mint ritka vendéget örömmel üdvözölt Héthárs falai között. Fischer-Colbrie Ágost megyéspüspök megköszönve a szíves fogadtatást, Zaborovszky Béla eperjesi prépost-plébánossal kocsira szállt s hosszú kocsisortól kísérve vonult a paplak elé. Majd az ünnepi szónok, Berzeviczy Albert fogadására kocsiba szállt Brühl Menyhért prépost-plébános és Kádas Miklós főszolgabíró s eléje sietnek a héthársi keresztig. Közben döngő éljenzés közepe berobog br. Ghillány Imre földművelésügyi miniszter és felesége s alig hogy elvegyülnek tisztelőik közé, nagy mozgás támad, előre szalad a falu apró népe: megérkezett Berzeviczy Albert; felesége, leánya és veje br. Szalay Gábor vannak vele. Lelkes éljenzéssel köszöntik s mindenki siet őket üdvözölni. Kijár a köszöntés Göntzy Mór min. osztálytanácsosnak is, aki a megjelenésben akadályozott Jankovich kultuszminisztert képviseli.

Megdobban a torony nagy szíve, kopott hangjával ünnepi szentmisére híván az ünneplőket. Megy a papság főpásztoráért, aki a hívóket nyájas fejbólintással köszöntve, 16 főnyi segédlettel végzi a díszes szertartást. Követte a papságot az ünneplő közönség, amelynek soraiban voltak: Berzeviczy Albert v. b. t. t., a Magy. Tud. Akadémia elnöke, báró Ghillány Imre földművelésügyi miniszter, Szemrecsányi Jenő ny. közig. bír. tanácselnök, a kultuszminiszter képviselője Göntzy Mór min. osztálytanácsos, Szinyei Merse Pál, a főispán betegeskedése folytán a vármegyét, nemkülönb a Kollégiumot képviselő Tahy József alispán, Bánó Aladár főjegyző, Péchy Zsigmond, Bornemisza Lajos, Bujanovics Gyula, Szinyei Merse Félix és Szepesházy Imre országgyűlési képviselők; Ludvig Endre, Piller Kálmán és Szemrecsányi László udvari tanácsosok, Brühl Menyhért prépost-plébános, Zaborovszky Béla prépost-plébános, Szemrecsányi Miklós; Kassa város képviselőjében: dr. Vukovics Károly tanácsnok és Rössler István tb. főjegyző; az eperjesi Koll. jogakadémiája képviselőjében dr. Obetkó Dezső prodékán, Eperjes szab. kir. város képviselőjében Magyar József

főjegyző, Kisszeben képviselőjében Eisselt Antal polgármester; a szepes-sárosi ref. egyház képviselőjében dr. Both Tamás egyházfelügyelő és Gönczy Gábor lelkész; Szabó Elemér és Lőrinczy György tanfelügyelők, Kőszeghy József cs. és kir. kamarás, br. Szalay Gábor, Divald Kornél; Bánó Árpád, Dobay Béla, Egerer Ferenc, Gallotsik István, Kádas Miklós, dr. Piller Dezső, Spillenberg Barna és Szakmáry Géza főszolgabírák, dr. Dobay Zsigmond, dr. Dobay József, dr. Dobay István, Szemrecsányi Ödön, id. Kádas Miklós, Bánó Iván, Dobay Ödön, Pernyik Endre, Tost Barna, Zsebrácsky Géza, Gombos József; báró Ghillány József, Dobay Károly és Piller Géza szolgabírák, Körtvélyessy Aladár, Mankovich Kornél és még nagyon sokan.

A szertartás után megindult a közönség a főpásztor után a templom előtti térre, ahol körülállta az emelvényt, amelyen a püspök, Berzeviczy Albert, báró Ghillány Imre, Göntzy Mór, Szemrecsányi Jenő, Péchy Zsigmond és Brühl Menyhért foglaltak helyet. Az emelvény baloldalán díszes hölgyközönség telepedett le. Ott láttuk: Berzeviczy Albertné, báró Ghillány Imréné, Szemrecsányi Jenőné, öz. Bernáth Elemérné, Fráter Jenőné, báró Szalay Gáborné, Ghiczy Emma, Kádas Miklósné, Péchy Elemérné, Piller Dezsőné, Péchy Melanie, Péchy Ernőné, öz. Dobay Edéné és Imréné, Gundelfingen-Szerviczky Gabriella, Huszovszky Nándorné, Ilykovich Istvánné, dr. Moskovitsné és Berzeviczy Emmi, nemkülönb Bernáth Gráthe, Fráter Lulu, Szemrecsányi Zsófi és Málka úrhölgyeket.

Az ünnepélyt a közönség ajkán felhangzott himnusz után Fischer-Colbrie Ágost püspök tartalmas beszéde nyitotta meg, amelyet szószerint adunk közre:

„Marconi Vilmos, a drótnélküli távirat genialis feltalálója, a mult év április havában Amerikában járt, hogy Északamerika és Japán partjai között távirati összeköttetést létesítsen. Egy new-yorki katolikus egyesület akkor fényes keretek között díszgyűlést tartott, melyen az elnöki tisztet Farley biboros-érsek töltötte be, mellette pedig mint alelnök Marconi foglalt helyet. Midőn a gyűlés egyik főszónoka Marconit lelkes szavakkal, az óriási közönség pedig viharos tapsal és tünnetéssel üdvözölte, a nagy fizikus szólásra emelkedett és többek között azt mondotta, hogy ő találmányában, a drótnélküli táviróban, a katolikus Anyaszentegyháznak nagyszerű szimbolumát látja, mert ennek keretében az egész világon szétszórt több százmilliónyi katolikus hívő egymással állandó, drótnélküli, lelki, de annál bensőségesebb és szorosabb összeköttetésben áll.

Amit Marconi itt a hely és tér kategóriájáról mond, azt a jelen ünnepségen megvalósítva látjuk az idő kategóriájában is. Amint ugyanis az Anyaszentegyház Marconi távirójaként összeköti a lelkeket minden földi távolság dacára, úgy összeköti őket az időben is, keresztül nemzedéken, századon, évezreden. S ezen időbeli összeköttetésnek, századokon, minden időközön keresztül tartó kontinuitásnak egyik gyönyörű szimboluma eme négyszázéves templom.

Tizenkétszer láttak ezen falak nemzedéket

megújulni, akiket keresztútjánál a megtisztulás vize érintett, azoknak koporsója ott állott a templom közepén, az oltárnál mondották érettkük a requiemet — egymásután, négy századon keresztül.

Látták eme tiszteletreméltó falak hazánk jó és balsorsát, megélték a reformáció keletkezését, a mohácsi vést és mindazt, ami azóta történt, mint néma és mégis beszédes tanúi hazánk történetének.

Itt áll a templom, mint az ősök hitének és buzgóságának minden időkre szóló emléke, mint a minden idővel dacoló, kősziklára épített, a világ végéig fenmaradó Anyaszentegyháznak szimbóluma.

Szívem mélyéből köszönöm az ünnepség rendezőinek, hogy ezen évfordulót a szürke köznapiaság keretéből kiemelték és mindnyájunk számára tanulságossá tették.

Majd zúgó éljenzés között emelkedett szólasra az ünnep illusztris szónoka, *Berzeviczy Albert* v. b. t. t., a Magy. Tud. Akadémia elnöke s áhítattal hallgató közönségének feszült figyelme s helyenként a szívek mélyéből előtörő, őszinte tetszésnyilvánítástól kísérve a következő, szebbnél szebb részletekben gazdag, lángeszét és a művész képességeit gyémántként csillogtató következő beszédet mondotta:

„Méltóságos Püspök úr,
tisztelt ünneplő Gyülekezet!

A gondviselés különös kedvezésének tekintem, hogy részt vehetek ez ünnepélyen, és szószólója lehetek ennek a felső-tárczai vidéknek, melyhez, mint szülőföldemhez, a szívem hozzánőtt, s melynek lakói ma, a vallásosság és művészet egyik legrégebb és legbecesebb itteni emlékének ünnepelésére, lelkes egyetértésben főpásztorunkkal és az egész megye értelmiségével seregltek össze e helyre.

A gondviselés kedvezését látom abban, hogy épen engem érhetett e feladat sora; engem, a ki szintén egyik késő ivadéka vagyok annak a meráni Rutkernak és annak a Comes Ricolfusnak, a kiktől a Tárczaiak rég kihalt nemzetsége származott. Ez az erős nemzetség, mely — mint azt megyénk egykori alispánja, néhai Berzeviczy Edmund kimerítően megírta, — a XIV—XVI. században hatalmát itt, a felső-Tárcza és a Tapoly vizei között Sárosvármegye jó hatodrészeire kiterjesztette, kiváló férfiakat állított a haza s a király szolgálatába, a kik tarkeői erős várakból dacoltak küzdelmes koruk viharai, de hódoltak Isten-

nek és a művészet nemes géniuszának. Rettegett urai voltak e határszéli vidéknek s jámbor építői ennek az ősi, templomnak, — míg törzsük utolsó, hőslélekű női sarját a szintén nemsokára pusztulásnak induló Homonnai Drugeth nemzetség életfájába oltották.

A mint a Tárczaiakat fölváltották a Dessewffyek, a Dessewffyeket a Szirmayak s végül ezeket is az egykori behívott iparosokból s föl-szabadult várjobbágyokból szabadalmas mezővárosi közönséggé alakult munkás polgárság, a templom legújabb, gondos kegyura, a mint évszázadok röptültek el az Isten dicsőségének szentelt ősi falak fölött: úgy látjuk váltakozni a művészettörténeti korszakokat is a vallásosság e régi szentélyének alkotó részeiben és díszében.

A templomnak, — melynek részletes mű-történeti leírását a műemlékek orsz. bizottsága ez ünnepély alkalmából megyénk egy jeles fiának tollából adja közre, — eredete az idők homályában vész el. Csak sejtjük, hogy ma létezésének — valószínűleg — nem négy-, hanem öt-, sőt talán hatszázados emlékét ünnepelehetnők. Csak sejtjük, hogy milyen volt az a régi templomhajó, mely a valószínűleg legősibb szentélyhez csatlakozott s melyhez utóbb, mintegy kereszthajót formálva, illesztették a Szent Tamásról nevezett és a Dessewffy-kápolnát. Sejtjük, hogy a torony, mely nem a templom falából nő ki, talán őrtoronyként épült, a melynek ormáról hajdan marczona katonák lesték azok közeledését, a kiket fegyveres kézzel távolítani volt kötelességük, míg most ugyane torony magasságából a harangok szertehullámzó hangja hívja ide mindazokat, kik egy közös Istent imádnak.

Az 1513-iki évszám, melybe mai megemlékezésünk kapcsolódik, két névvel társtulva van a déli kapu szemöldökkövébe vésvé. Az egyik az építető, a másik az építő: a Tárczai Miklós és a Ragusai Vinczézé. Tudjuk, hogy Tárczai Miklós a tarkeői uradalom akkori ura volt, főkamarmester, sárosi főispán és hadvezér; de ki volt az a maestro Vincenzo de Ragusa, kinnek a nevével itt, és — tudtommal — csak itt találkozunk?

És itt ismét csak találgatásokra vagyunk utalva. A kor, a név, a származás és a végzett munka valószínűvé teszik, hogy annak a fényes csillagzatnak egy alsóbbrendű bolygóival van dolgunk, mely a Mátyás király korában, a mikor az olasz ég a magyar éggel ölekezett, a hol

magyar, hol velencei uralom alatt álló Dalmácia fölött megjelent, Giovanni Dalmata, Francesco Laurana voltak benne a legfényesebb csillagok, melyek még az olasz renaissance-művészet nagy ragyogásában is feltűnnek. Tőlük bírjuk a Beatrix királyné s valószínűleg Mátyás király egyik képmását is; egyéb nyomát működésüknek hazánkban ma már nem találjuk; hanem hát a Hollós magyar király volt olyan nagyúr, hogy birtokadományozással jutalmazhatta az olyan mestert is, a ki munkájával inkább Olaszország dicsőségét szolgálta.

Talán ezeknek az iskolájából került ki később a mi ragusai Vinczénk, a ki bizonyára inkább kőfaragó volt, mint szobrász, mert az ő korabeli dekoratív plasztikai figurális alkotások e templomban: a boltozat-gyámkövek s a szentségtartó-fülke faragott angyalfejei majdnem kontármunkának tűnnek föl a Tárczai Tamás korábbi vörösmárvány sírkövének gyönyörű domborműve mellett. De ez a dalmát mester mégis egy nagy művészettörténeti korszak hirnöke gyanánt jelenik meg itt: az olasz renaissance-képviseli, a mely akkor még szokatlan, új stíl volt nálunk a templomok díszítésében is, az architektúrában meg épenséggel nem tudta megtörni a góthika uralmát. A hogy ez a templom 400 év előtt kialakult, az folytonos megalkuvást mutat a góthika és a renaissance között, az előbbinek túlsúlyával. Az orgonakarzat, a maga constructiv részeiben, sőt az addig valószínűleg gerendával fődött templomhajó menyezete is, csúcsíves szerkezetű, de a karzat ballusterei — melyeknek ma alig látjuk maradványait — renaissance ízlésűek voltak, a kapu kerete is az; a szentségtartó-fülke aediculájára az olaszos oromzat mellé odahelyezte a góthika is az ő fiálait.

És az oltárok faragványain, a triptychonok festett képein is még soká tovább virágzik a góthika. Azokban a beszédes alakokban, melyek gazdag redőzetű, nyaktól földig érő ruháikban oly kifejező szemekkel és mozdulatokkal néznek le reánk szűk fülkékiből, mintha fájna nekik, hogy le nem szállhatnak onnan segítségünkre hozzánk: azokban a keresztény vallásnak az a mély, tiszta érzelmvilága s az a forró mysticizmus nyilatkozik meg, a mely soha meg nem alkudott a pogányos renaissance-al.

És nemcsak a kőfaragó-művészet, a festészet is hazai műemlékeink között jelentős, számottevő alkotásokat hagyott itt hátra, különösen a

TÁRCA.

A héthársi templom.*

— 1513—1913. —

Héthársi templom! Szívdobogva nézzük
Viharpaskolta kemény falaid!
Rendületlen te, a mohácsi véstől
Romlásunk mai új Mohácsaig!
Körülted ledül sok friss kártyavár,
Veled, fehér kő, nem bír a halál!
Büszkén, győzelmesen visszavered
A mulandóságot s enyészetet.

Ablakod a nagy végtelennék tárva
Tarkőre melán, szomorún mered,
Mint romokon örködnek, hűn vigyázva
Imát villámló nyitott sasszemek.
Tán lesi, várja, hogy mik hirdeték
Hősök bukását, sziklavár elestét,

* Szavaltá az 1913. évi augusztus 12-iki ünnepélyen Héthársón a szerző.

Harangjaid megkonduljanak újra...
Most nem a halál, most az élet húzza!
Diadalmasan: hurráh! Halleluja!

Ihletünk szelid csöngettyűszavával
Felkölthetünk-é, bajvivó nagyok?
Szellemetek közénk zokogva hívjuk,
Megáldni ezt az ősi templomot!
Sóhajunk tétován felétek szállva,
Csodás időközön, évszázról-évszázra,
Multak homályán amíg átevez,
Vérfelek között is csillagfényt keres.

Emléketek, mint csillagfény, sugárik,
Ágyúdörgés közt oltáréptők!
Halhatatlanságtok biborglóriája
Dicsően győz le feledést s időt!
A bölcs beszédű nagy utód szavában
Hódító hit és megrázó varázs van;
Letűnt alkonyból hajnal így virrad...
— Itt vagytok ti ma is, Tárczaiak!

Óh jöjjetek, vasizmú öklötökkel,
Tántorgó nemzedék érc-ősei!
Óh jöjjetek, fényes szóró lelketekkel,
Tanítsatok meg — egyetérténi?
— Oltárt építeni! —
Ringassatok dicsőség mámorába,
Forralva vérünket elszánt tusákra!
Munkára, harcra felhevítsetek,
Ha nap derül, vagy dül bőszt fürgeteg!

S állj te, templom, időt időre róva!
Zsolozsmád szálljon kék oromok felett!
Három harangod igéző szavában
Zengjen a hit s a — hazaszeretet!
Hirdesd, hogy élünk! Hogy oltárod lángja
Reményt sugároz borús éjszakánkba...
Hogy küzdve, tépve, magyarok vagyunk
S ezer Mohácsból is — föltámadunk!

Lőrinczy György.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
KÁK** □ □ **LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

főltár szárn
merész realis
mas alakokb
titkainak me
és bártfai m
gott és feste
betűit is há
hogy a bárt
ma is élő K

A sírem
szeti korszal
góthikusan s
szabadabb f
sokkal besze
A legké
ványának fe
barokkszerű
stíl ornamet

A műem
szettörténeti
gyakran nag
különösen a
nemzedékek
homályba v
viszonyok é
hetőkke; a
kinket: vis
nak útját
emlékek a

A Tárc
mely bizony
ként takart
jéről nevez
maga egész
történetének
Mátyás kirá
jelzi a hadv
gazdag dísz
hatalmát az
alvóként fe
szeliden fél
fényességéb
azzal a rejte
kal, melyet
nak tartana
ivadékát, a
ptó családt

A Tam
templomajta
megemlékez
mi is mege
kaphatott,
halt hősi h
királyné ke
halálát Sár
nek fiát,
főispánján
a Tárczaiak
lyok közt
György, a
átpártolván
el; őseinek
győzelmes
kai elkob
Dessewffye
ják föl mo

A Dess
czona kép
Tamásának
viharos els
erkölcsre
Isten házá
engesztelő
atya, ki fia
előttünk, m
testantismu
belső vizsá
sarja báró
fogadva gr
donképen
grófok az

főoltár szárnyainak fatábláin. Dürer szelleme itt merész realismusát mutatja az élettelen, mozgalmatlan alakokban, nagy technikai tudását a távlat titkainak megfejtésében. Valószínű, hogy eperjesi és bártfai műhelyekből kerül ki mindez a faragott és festett oltárdísz. A főoltár festője névbetűt is hátrahagyta nekünk. Elgondolhatjuk, hogy a bártfai Köhler volt, a kitől néhányan a ma is élő Kéler családot származtatják.

A síremlékeken is szemünkbe ötlök a művészeti korszakok váltakozása; a legrégibbek még góthikusan stilizálják a címereket, melyek később szabadabb formanyelven, utóbb barokkos túlzásokkal beszélnek hozzánk.

A legkésőbbi Dessewffy-kápolna oltárfaragványának feszület alatti csoportján már valami barokkszerű vonás érezhető; a menyzet a rococo stíl ornamentikájának szép példája.

A műemlékek azonban nem csupán művészettörténeti oktatóink; azoknak néma köveiből gyakran nagy ékesszólással beszél hozzánk hazánk, különösen a közelebbi vidék története is. Letűnt nemzedékek daliás alakjai jelennek meg előttünk, homályba vesztett korok, gyökeresen átalakult viszonyok és intézmények képei lesznek szemlélhetőkké; a jelen benyomásai rabbá tehetik érzelmeinket: visszaemlékezésünknek, lelki látásunknak útját nem állhatják, mikor ily hatalmas emlékek a múltba szólítanak.

A Tárczai Tamás vértezett lovagi alakja, mely bizonyosan még életében készült képmásaként takarta egykor sírját s most a védőszentjéről nevezett kápolna falába van beillesztve, maga egész történetet beszél el: Magyarország történetének legdicsebb fejezetét, a Hunyadi Mátyás király korát. A zászlós kopja és kard jelzi a hadvezért, Mátyás tábornokát; a vértezett gazdag dísz, a borotvált arc az olaszos divat hatalmát az akkori magyar királyi udvarnál; az alvóként fekvőnek feje fölött a függönyöket szeliden félrevonó gyermekangyalok a túlvilág fényességében hívó keresztényt; a címerpajzs, azzal a rejtélyes, két fába kapaszkodó állatalakkal, melyet néhányan farkasnak, mások mókusnak tartanak, a vagyonszerző II. Ricolf méltó ivadékát, a nemzetsége hatalmát, birtokát gyarapító családfőt hívja emlékeztetnkbe.

A Tamás fia volt Miklós, kinek nevével a templomajton találkozunk. Az Isten anyjának megemlékezésébe ajánlja itt magát; de illő, hogy mi is megemlékezzünk róla, bár sírt itt nem kaphatott, mert csapata élén a mohácsi mezőn halt hősi halált. Az ifjan özvegygyé lett Mária királyné kegyeletes és elismerő szavakkal tudatta halálát Sáros megye rendivel, egyúttal az elesettnek fiát, Györgyöt jelentvén ki a vármegye főispánjának. De ennél a Györgynél megszakad a Tárczaiak szereplése Hétháron; az ellenkirályok közt pártoskodó nemzet tusájába vész. György, a fiágon utolsó Tárczai, Ferdinándtól átpártolván Izabellához, szintén csatában esett el; őseinek tarkeői büszke fellegvárát földülta a győzelmes ellenpárt, tárczai várkastélya s birtokai elkoboztatván, királyi adományképen a Dessewffyek kezére jutottak, a kiknek sírjai váltják föl most Hétháron a Tárczaiakét.

A Dessewffy István szakállas, pánczélos, marcsona képmása sírján, méltó párja a Tárczai Tamásénak. Nemzetségének sírjai az újkor viharos első századainak rideg, majdnem vad erkölcsére emlékeztetnek, melyek csak itt, az Isten házában, sub specie aeternitatis találnak engesztelődést: férj, a ki nejét nyakaztatja le, atya, ki fiait tagadja ki, sorban vonulnak föl előttünk, miközben a templom az új hit, a protestantizmus hatalmába kerül, a család azonban belső viszállyai ellenére egyre emelkedik s egyik sarja bárói, a másik, Szirmay Istvántól örökbe fogadva grófi rangot nyer. Így lépnek — tulajdonképpen csak névcseré útján — a Szirmay grófok az egykori Dessewffyek helyére. A

Dessewffyek e néven tovább virágzó ága különösen katonai téren tűnt ki, egyik sarja meggyenként egy kulturintézménnyel is gazdagítja; egy másik az első grófi ág alapítója lesz; a Héthárs környékén honos Dessewffyek közül egy Csanád püspöki székét foglalja el.

Az alatt a Szirmayak visszavitták a héthársi templomot a katolicizmusnak. De a tarkeői uradalom utolsó birtokosai már nem voltak egyedüli urai ennek a templomnak: az orgonakart alatti magisztrátusi székeknek a XVII. századra valló feliratai Héthárs község akkori bíráinak, tanácsnokainak neveit örököltik meg, részben ma is élő polgári családok neveit.

A Szirmayak idejében, már a XIX. század elején pusztult el a Tárczaiak egyik utolsó alkotása, a tárczai várkastély is. Ép e napokban lesz száz esztendeje annak, hogy katastrophaszerű nyári eszések alatt, a Tárcza és daróczi patak megdagadt árjainak összefolyása s valószínűleg egy hozzájáruló földrengés és hegyomlás hatása úgyszólván nyomtalanul eltűntette a büszke főúri kéjlakot, melyet még nagyapáink egész díszeiben láttak s melynek ma még csak omladékait is alig tudjuk fölfedezni. Rémes legendákat hallottunk még mi is gyermekkorunkban erről a pusztulásról, melynek hirtelensége szinte a mesebeli átoksújtott várak sorsára emlékeztet: a tovahömpölygő vízártól elsodort harangokról, a sírboltból kiúsztatott s fölnyilt koporsókról, melyeknek halottjait távoli mezőkön találták föl...

Mekkora tanulság rejlik abban, hogy a mit a Tárczaiak a maguk hatalmának biztosítására, a maguk életének fényére és díszére alkottak: a tarkeői vár, a tárczai kastély, annak el kellett pusztulnia; de a mit csak az Isten dicsőségére építettek: ez a templom, az állva maradt a múlt századok minden zivatarain keresztül!

És állva maradt ama roppant változások közepett, melyeken e vidék minden viszonyai, a természetiek, politikaiak, gazdaságiak és társadalmiak átmentek.

Hová lett az a rengeteg erdő, mely a Lengyelországba vezető út körül a Tárcza, Tapoly és Szekcső völgyének egész közét elborította s melynek szélén a tarkeői vár tornya vigyázta a határszél vándorait? Ma a késő unokák arcuk veritékében igyekeznek apránként pótolni azt, a mit e vidék egykori erdőállományából a könnyen élő nemzedékek elpusztítottak. Hová lettek Giskra cseh rabló, Laski lengyel zsoldosai, kikkel csak a Tárczaiak tudtak dacolni? Hová lettek az egymással hadakozó nemzetségek, engedelmes jobbagyaikkal és csatákész bandériumaikkal? Hová tűntek a folyótól folyóig, bérctől bérctig terjedő s a mai községhatárok egész tömegét fölelő uradalmak?

Elmondhatjuk, hogy az alatt a négy évszázad alatt, melynek mintegy zárókövét teszszük le ma, ezen a vidéken e templomot kivéve minden megváltozott, és ha azok a pánczélos leventék, a kiknek sírjait ma megilletődve szemléljük, föltámadnának halottaikból, bizonyosan ez a templom volna az egyedüli, a mire ráismerhetnének.

Minden eltűnt, minden megváltozott, csak az Isten háza maradt a régi, meg az anyaföld: az anyaföld, a mely szülte, táplálta és azután magába fogadta azokat a megszámlálhatatlan nemzedékeket, melyeket e templom látott. Az anyaföld, a haza földje, a melyet el nem rabolhattak a cseh és lengyel martalócok, sem a betörő muszkák; a mely túlélte mind a birtoka fölött versengőket, a melyet le nem vihettek magukkal a sírba egykori urai, s a melyet el nem vihettek talpukon a mai kivándorlók, a kik még a tengerentúlról is visszavágnak és — reméljük, — visszatérnek erre a földre. Az anyaföld, a haza földje nemcsak temetője a múltnak, termőtalaja az reményeinknek és a jövőnek!

S a változandóság nyomasztó tudatában, új bálványok, új tanok és új házak csábításai között, a maradandóság e fölemelő példája előtt, mi,

kik e mai ünnepélyre minden vallási, politikai, társadalmi ellentétet félretéve összegyűltünk, fogadjunk egyetértő hűséget ahhoz, a mi fönntart és egyesít mindnyájunkat: hűséget a régi Istenhez és a régi hazához!"

Nehéz, sőt lehetetlen a journalista szerepe, amidőn ily nagyméretű és -súlyú alkotással áll szemben. Szinte érezzük, hogy mindaz, ami feketét papírra vetünk — hogy méltassuk e műremek szépségeit —, föltot hagy rajta s lekaparásra vár. Nem is vállalkozunk rá s csupán gyöngye visszhangját adjuk annak az impresszióknak, amely lelkünkben támadt s amelytől még hosszú ideig nem fogunk szabadulhatni. Mert úgy vagyunk vele, hogy ha Berzeviczy Albertet pódiumon látjuk s halljuk öblös és mégis csengő hangját, azt a karakterisztikus Berzeviczy-hangot, amely nem tud színtelen lenni s amely ha megszólal, ragad magával fölfelé, akkor a lelki gyönyörűség fogva tart s fölemel azokba a tisztultabb régiókba, amelyeket Berzeviczy Albert oly szép otthonává tudott tenni. Pedig ez istenadta hang csak szárnya az ő hegyek ormán járó gondolatainak. Nem tudnók megállapítani, hogy ki beszélt belőle megindítóbban: a tudós műtörténész-e, a renaissance korának legnagyobb ösmérője, aki mély tudásából csak úgy kiöntött egy maréknyit, amely örökösen dolgoz agyában a felszínre került; avagy a költői lelkülettel megáldott szónok, aki úgy alakítja szájában a szót, mint ahogy a művész formálja ujjai között a holt anyagot; avagy talán az a mélyen érző, szűkebb hazáján oly kimondhatatlan vonzalommal csüngő első sárosi férfi, aki szülőföldje iránti szerelmének oly meghatóan kedves emléket állított «Régi emlékei»-ben s aki most is arról beszélt, hogy mily boldog a felsőtárczai vidék nevében szólani, s amidőn azzal a megkapó hasonlattal élt, hogy szíve e földhöz mintegy hozzánőtt, ezt oly őszintén, oly mélyen átérzte, olyan valami felfoghatatlan, bűgő, rezgő hang szólalt meg szavában, hogy mi úgy éreztük, mintha szíve csakugyan összenőtt volna minden görönggyel, de mintha a föld is feléje sóhajtott volna, viszonzva szerelmét.

Berzeviczy Albertet hallani magában véve is ünnep. Ünnepe azoknak, akik hallgatják. De ez egyszer lelki gyönyörűség lehetett neki is. Hiszen ő is abból a nemzetségből fakadt, amelynek dicsőségét őri az a négyszázévestendős templom, amelyet dicsőíteni neki a késő utódnak jutott osztályrészül. Dicsőítette úgy, hogy nincs igaza Berzeviczynek, amikor azt mondotta, hogy ha föltámadnának halottaikból azok a nagyok, akiknek sírjait ma megilletődve szemléljük, akkor a templom és az anyaföld volna az egyedüli, amire ráösmernének, mert büszke önérettel ösmernének rá erős fajuknak arra a késő, gerinces ivadékára, akiben a velük eltemetett régi dicsőség éledt fel régi dicsőséggel. És ha majd eljő az idő, amikor késő unokáink újból elzarándokolnak e műtörténetileg oly becses templom falaihoz s újból megkondul harangjának tompa hangja, maga köré gyűjtve a kultúra híveit, óh akkor megállnak majd egy emlékkő előtt, amelyet az utókor kegyelete beékel a templom falába, megállnak egy név előtt, amely a meráni Rutkerek családfáját újból bearanyozta s beszélni fognak egy nagy férfúról: Berzeviczy Albertről.

Lőrinczy György, Nyitra vármegye kir. tanfelügyelője, a neves poéta lépett azután a dobogóra s elszavalta mélyérzésű alkalmi ódáját, amelyet lapunk más helyén közlünk.

Végül Brühl Menyhért héthársi prépost-plébános ismertette meg tót nyelven a hívő néppel a templom négyszázéves történetét s a nagy nap jelentőségét. Az ünneplők a «Boldogasszony anyánk» című régi egyházi ének eléneklése után széjjeloszlottak.

Jankovich Béla kultuszminiszter Budapestről a következő táviratot intézte az ünnepet rendező bizottsághoz:

„Lélekben résztveszek Héthárs ünnepén. A Szent Márton püspök és hitvalló tiszteletére emelt templom nagy multja biztos záloga szép jövőjének. Az ünneplőkkel együtt én is szívből kívánom, hogy a jövőben is — multjához híven — az ájtatos hívők istenfélmének állandó tanúja legyen ez a megszentelt és valóban szent célt szolgáló műemlék. Jankovich Béla.“

Táviratban fejezte ki üdvözlését s lélekben való részvételét Szmrecsányi Lajos egri érsek, az egri főkapitány, Forster Gyula báró, a Műemlékek Országos Bizottságának elnöke, Raszlaviczky-Desszoffy Paula, Korbély Géza eperjesi ev. lelkész, dr. Máriássy Béla árvaszéki elnök.

*

D. u. 1/2 órákor díszbéd volt az állami iskola termeiben, melynek résztvevői három teremben is alig fértek el.

Az első pohárköszöntőt dr. Fischer-Colbric Ágost kassai püspök mondta a pápára és a királyra, mint az eucharisztia kultuszának fejedelmére s uralkodásukra Isten áldását kérte.

A pohárköszöntőt az ünneplők állva s lelkesülten hallgatták végig.

Szmrecsányi Jenő volt sárosi főispán a püspököt, mint az ünnep főtényezőjét e klasszikus eleganciájú beszédben ünnepelte:

„Midőn a reám nézve felette megtisztelő megbízásnak megfelelően, felszólalok és poharamat a mai emlékeztető ünnep főtényezője és díszje, nagyra-becsült megyéspüspökünk ömlesztősége egészségére emelem, lelkem mélyéből ajkaimra tolul a leg-öszintébb tiszteletnek érzése, amellyel ömlesztősége iránt mindenkor viseltetem.

Mi, akik szerencsések vagyunk ömga közelében élni, nap-nap mellett tanúi vagyunk az ő fenkölt lelkülete, nemes kötelességérzete megnyilvánulásának: az egyházi kormányzat terén kifejtett fáradhatlan buzgóságának, a felebaráti szeretet gyakorlása, a szűkölködők gyámoltása, a megtévedettek jobb útra térítése, szóval minden nemesnek és jónak érdekében tanúsított valóban apostoli áldozatkészségének. Hosszan kellene szólanom, ha ömga e részben elévülhetlen érdemeit részletezni akarnám; de arra szükség sincs, mert azok az érdemek a mi vármegyénk határán túl is közismertek és azok ömganak tisztelt nevét a legkiválóbb egyházfők és emberbarátok sorában mindenkorra megörökítendik.

Ezen meggyőződéstől áthatva lelkesen és a legnagyobb örömmel üdvözljük ömga járásunk főhelyén, vármegyénk intelligenciája színejavának körében, s ez az alkalom, valamint a mai magasztos, a szíveket egy közös érzésben egyesítő ünnepnek hatása arra indít minket, hogy ömga, melyen tisztelt főpásztorunk előtt benső érzéseinket, vágyainkat, aggályainkat feltárva, nagybecsű figyelmét azokra a nagyfontosságú körülményekre és viszonyokra irányítsuk, amelyek szeretett vármegyénk jólétével, jövőjével és hazafias irányban való fejlődésével szoros kapcsolatban állanak.

A mi vármegyénkben, annak határszéli fekvésénél, köznépének idegennyelvű nemzetiségénél fogva, a magyar nemzeti érdekeknek érvényesítése és biztosítása csakis abban az esetben remélhető, ha a vármegyének hazafias értelmisége és különösen a köznéppel közvetlen érintkezésben álló vidéki klérus és birtokosság harmónikus egyetértéssel és közakarattal közreműködik a népek vallásérkölcsei és hazafias irányban való vezetésénél; különösen fontos ez az egyetértés és összhang a mostani viszonyok közt, amidőn kivált az amerikai kivándorlásnak

befolyása alatt köznépünk gondolkodásában és érzelmeiben oly nagy változás és forrongás megy végbe, amely helytelen irányba terelve, a legnagyobb bajoknak és veszélyeknek válhatnék kútforrásává.

Ugyanazért minden oly viszály és ellentét, amely a szenvedélyek, a gyűlölet, a hatalmi versengés mérgét hinti el az értelmiség körében, rést üt a nemzeti érdekek védelmére hivatottak sorában és utat nyit a kívülről jövő nemzetellenes áramlatoknak és nemzetiségi izgatásoknak.

Mélyen átérezzük ennél fogva nemcsak az általános hazafias nemzeti érdek, de különösen vármegyénk jövője szempontjából annak nagy fontosságát, hogy azok a kötelek, amelyek vármegyénk egyházi és világi értelmiségét századokon át egyesítették, meg ne lazuljanak és hogy az egyetértés és béke, amelynek főleg tulajdonítható, hogy a nemzetiségi izgatások mélye a mi vármegyénkben ezideig termő talajra nem talált, — továbbra is fenntartassék és gondosan ápolassék.

S amidőn erre vonatkozó vágyunknak és készségünknek őszintén kifejezést adunk, ugyanakkor bizalommal fordulunk ömga mélyen tisztelt főpásztorunk, mint a keresztényi felebaráti szeretetnek és békének leghivatottabb és erényekben ékeskedő képviselője felé s mély tisztelettel kérjük, hogy minket e részbeni hazafias törekvésünkben bölcs tanácsával és hathatós befolyásával támogatni méltóztassék.

Mély köszönetet mondva ömganak nagybecsű megjelenéséért, azzal a reménnyel, hogy hasonló alkalommal mennél gyakrabban lesz szerencsénk ömga körünkben üdvözölhetni és hogy a bizalomnak és ragaszkodásnak érzelmei, amelyek a mai szép ünnep alkalmával oly örvendetesen s oly melegséggel megnyilatkoztak, mind mélyebb gyökeret verendnek, ömganak egészségéért poharamat emelem.“

Brühl Menyhért prépost Berzeviczyre ürtette poharát, mint aki a mai gyönyörű ünnep emléket halhatatlan értékű beszédével még gazdagabbá tette.

A következő fogásnál feszült figyelem között emelkedett szólásra Fischer-Colbric megyéspüspök. Minden szavát figyelte a közönség, oly nagyjelentőségűnek tartotta az ügyet, amelyről nyilatkozott. Mindenekelőtt megköszönte Szmrecsányi Jenőnek, hogy oly szép szavakban adott iránta táplált érzelmeinek kifejezést, bár nem fogadta el, nem érezvén magát a díszes epitetonokra méltónak. Szmrecsányi Jenő rózsaszín szemüvegének tudja be, hogy őt oly ragyogó fényben látja s oly nagy megtisztelő véleménnyel van az ő szerény működése iránt. Majd válaszol a hozzá intézett kérésre, amidőn jelentéktelennek mondja az ő itteni befolyását, hiszen ő itt idegen, s csak néha-néha látogat el mihozzánk, különben csupán levelekben érintkezik az ő szeretett papságával. Ő is meg van győződve hazánk e veszélyeztetett helyén a kölcsönös együttműködés szükségességéről s ha az a csekély értékű befolyás, amelyet előbb említett, ezt elősegítheti, ezt mindenkor szívesen fogja megtenni. Dörgő éljenzés szakította meg a főpásztor szavait, amelyekből a közönség kiolvasni vélte Szmrecsányi kérése teljesítésének ígérését. E dörgő, szűnni nem akaró s meg-megújuló éljenzésből is láthatta a püspök azt az osztatlan szeretetet, amely az ő személyét körülveszi s azt a nagy, lelkes készséget, amelyre az ő ilyirányú működésében megyénk egész közönsége részéről számíthat. Beszéde további folyamán báró Ghillány Imre földművelésügyi minisztert köszöntötte fel, aki a legfontosabb tárca birtokában van, s aki épp ezért

nagyon sokat használhat az országnak, mert hiszen csak az utóbbi idők nagy pusztításaira mutatva, igen-igen sok cselekednivaló áll előtte s ösmerve az ő képességeit, hosszú, eredményes munkálkodást kér részére a Gondviseléstől.

Gönty Mór kultuszminiszteri osztálytanácsos minisztere üdvözlését tolmácsolta s köszönetét fejezte ki a kulturális jelentőségű ünnep megrendezőinek.

Berzeviczy Albert is a fáradhatatlan rendezőkre ürtette poharát: Szmrecsányi Miklósról, akinek agyában az ünnep eszméje megszületett s Dobay Istvánra, Brühl Menyhértra és ifj. Kádas Miklósról, akik az eszmét ilyen országos siker gyümölcseivel megérlelték. Szeretettel emlékezett meg jelen volt akadémikus társáról, Divald Kornélról.

Gönczy Gábor eperjesi ref. lelkész a kissebeni ev. egyház és az eperjesi ref. egyház üdvözlését tolmácsolta. Telekessy János esperes-plébános, mint Héthárs szülőtte, aki a keresztység szentségét is e templomban nyerte, a templom nagyszívű alapítójáról emlékezett meg. Mankovich Kornél Lőrinczy Györgyöt, a jeles költőt éltette. Zsebrácsky Géza bárfai plébános Gönty Mór min. osztálytanácsosra, mint a kultuszminiszter képviselőjére ürtette poharát.

*

Délután 5 órákor gyermekünnepély volt az állami iskolában, melyen az ünnep előkelő közönsége nagy számban megjelent.

Az iskolás-gyermekek a «Tavaszi ébredése» című kedves darabot hozták színre, majd a «Vörösmarthy-szobor: a Szózat» élőképet mutatták be gyönyörű összetanításban, őszinte nagy siker mellett, melyért a legteljesebb elismerés az agilis igazgató-tanítónót, özv. Kubányi Lajosné illeti.

*

A templomi ünnep alkalmából a Műemlékek Országos Bizottsága monografia kiadását határozta el, melynek megírásával Divald Kornél, a jeles műtörténésíró, a Magyar Tudományos Akadémia tagját bízták meg.

A monografia gazdag tartalmú füzet «A hétársi Szent Márton-templom» címen hagyta el a sajtót s különös értéket ad neki Divald Kornél hivatott írói tolla, mely a fáradságos munkával és kutatással felszínre hozott adatokat a monografia-irodalomnak egy kitűnő remekébe ötvözte.

A gazdagon illusztrált füzetet több ezer példányban osztották szét az ünneplő közönség között.

A szeptemberi repülónapról.

Beszélgetés Kvasz mesterrel.

Nem libériás portás útján beküldött névjegyem alapján beszéltem a mesterrel. Sokkal egyszerűbben ment a dolog. Az utcán mutatkoztunk be egymásnak és interjuoltam órák-hosszat. Válaszai, feleletei nem voltak olyanok, aminőket az öntelt, a neves emberek adni szoktak. Kvasz mester teljes őszinteséggel, közvetlenséggel beszélt. Ő nem szereti semmiben a formát, gyűlöl mindent, ami affektált. Testületlenül bohém, aki éppen úgy, amint komolyan dolgozni és lelkesedni tud egy a messzi végtelenben kibontakozó célért, éppen úgy jó pajtás is tud lenni, akit őszinte modoráért mindenki kell, hogy tiszteljen, aki csak egyszer is beszélt vele.

Okvetlen keresse fel
az iskolai beiratások alkalmával

Leányka-felöltő . . 10 koronától

Gyermek-kosztüm 15 koronától

a Párisi ruha nagy árúházat! Eperjes, Főutca

Fiú-öltöny . . 12 koronától

Férfi-öltöny 20 koronától

Hivatalnokok, papok és
tanítók 10% engedményt
élveznek!

az országnak, mert hi-
nagy pusztításaira mu-
kednivaló áll előtte s
hosszú, eredményes
Gondviseléstől.

szteri osztálytanácsos
ácsolta s köszönetét
tőségű ünnep meg-
adhatatlan rendezőkre
ny Miklósról, akinek
megszületett s Dobay
és ifj. Kádas Miklósról,
és siker gyümölcssei-
emlékezett meg jelen-
iváld Kornélról.

el. lelkész a kiisszebeni
f. egyház üdvözlését
s esperes-plébános,
a keresztség szent-
e, a templom nagy-
e meg. *Mankovich*
a jeles költőt éltette.
bános Göntzy Mór
a kultuszminister kép-

ekünnepély volt az
ünnep előkelő kö-
elent.

«Tavaszi ébredése»
ak színre, majd a
zat» élőképet mu-
ásban, őszinte nagy
jesebb elismerés az
v. *Kubányi Lajos-*

nából a Műemlékek
fia kiadását hatá-
al *Divald Kornélt*,
gyar Tudományos

lmű füzeté «A hét-
címen hagyta el
eki *Divald Kornélt*
ságos munkával és
okát a monografia-
kébe ötvözte.

több ezer példány-
közönség között.

Ülőnapról.

mesterrel.

n bekülöndött név-
mesterrel. Sokkal
Az utcán mutat-
tervjuoltam órák-
 voltak olyanok,
mberek adni szok-
nteséggel, közvet-
reti semmiben a
fektált. Testestül-
gy, amint komo-
d egy a messzi
t, éppen úgy jó
e modoráért min-
csak egyszer is

Főutca

apok és
gedményt

!

Az arca fiatalos, járása, mozgása rugékonny, akár egy 20-éves gyerekemberé, pedig Kvasz András vállát 29 viharvert esztendő nyomja. 29 olyan esztendő, amelyből 4 évet — a még mostan veszélyes — aviatika terén töltött el. Markáns vonású arcát kissé elgömbült orra teszi érdekessé. Ezt — ő maga dicsekedett így vele — nem az aviatika, hanem a motorkerékpározásnál kapta. Egy 95 kilométer sebességgel száguldó motorkerékpárversenyen lapult oda egy kilométerjelző-oszlophoz. Az aviatika terén — úgy mond — mindeddig csak kisebb ficamodásokat és belső sérüléseket szerzett, de mily csöpp áldozat mindez azért a fenséges célért, amelynek harcosává szegődött? Egy fenséges cél szolgálataiban tudja magát s mindig rajongással beszél életpályájáról.

— Tehát maga a levegőből él, Mester? — vezettem be humorosan intervjumot.

— Többé-kevésbé. Úgy, mint minden bohém. A szükségleteim mindig csak olyanok, mint azt anyagi viszonyaim megengedik. Laktam én már az aeroplánom hangárjában s viszont elsőemeleti erkélyes, szalónos lakásban is; volt idő, amikor megéltem napi 20 krajcárból, de megesett az is, hogy a 100 korona sem volt elég egy napig. Mindig aszerint megy, hogy mennyi pénzt keresek, avagy, ami egyre megy, hogy mennyiszor tudok látványos repülést rendezni.

— Hát az állam nem szubvencionálja? És a híres aviatikai mecénások?

— Az állam?! Oh igen! Kötően szubvencionál. Négyévi keserves munkámért kaptam mindeddig összesen 900 koronát! Szép summa! Ami meg a meciket illeti, azokban csak azok hisznek, akik még nem voltak aviatikusok. Tessék ebből megélni egy családdal!

— Hogy-hogy, hát nős?

— Dehogyan. A családom tagjai két szerelőm, akik úgy hozzám nőttek, mintha feleségem volnának. Egész éven át tartom őket. Egész éven kint dolgoznak a hangárban. Mindig akad valami munka a gép körül. Az eperjesi repülőnapra is lejönnek velem. Hátha — Isten ments — valami hiba történik a repülésnél. Amit magam egy nap alatt végeznék csak el, azt hárman elvégezzük egy óra alatt.

— Egyedül is dolgozik?

— Hogyne! Hozzászoktam Székely doktor mellett. S most — ámbár okleveles pilóta vagyok már idestova három éve — még mindig nem tudok leszokni a technikai munkáról. Mégis csak biztosabb, ha magam is jelen vagyok mindennél.

— Eperjes előtt repül még valahol?

— Igen. A Balatont fogom körülrepülni. Beneztem azonkívül a pesti kiskör-, időtartam-, és magasságversenyrepülésre. Ott is fel fogok szállni. Az időtartamverseny rekordját még mindig én tartom első helyen 1 óra 59 perccel. Meg szeretném az időt javítani.

— Mikor jön Eperjesre?

— Szeptember elseje táján. Jelen akarok lenni a repülőgép összeszerelésénél. Ezt t. i. repülés előtt kiteszük közszemlére valahová. Azután látni szeretném a gyakorlóteret «berendezve». Úgy lesz valószínűleg, hogy az országúttal parallel a katonai gyakorlóteret közepén egy körülbelül 30 méter széles rétsáv áll a rendelkezésemre. Ott fogok felszállni. Ennek mindkét oldalán lesz a közönség. Egyik oldalon körülbelül 100 páholyt ácsoltatunk össze, a paszpartús publikum részére, a másik oldalon helyezük el az ülő és álló publikumot.

— Szél esetén is felszáll?

— Minden körülmények között. A repülőgép oly biztosan úszik a levegőben, hogy egy közepes erősségű szelet igen könnyen legyőz. Monoplánom t. i. 60 lóerős motorral van felszerelve s ez a hatalmas erő nyújtja a teljes

biztonságot. De reméljük a legjobbat. Hátha nem is lesz szél.

— Próbarepülést nem tart?

— Nem. A repülésnél nem lehet kijönni a tréningből rövid idő alatt. Vagy tud az ember repülni, vagy nem. Azután különben is előzőleg szeptemberig sokat fogok még repülni és öt-hatszor is fel fogok szállni a repülődelutánom és így egy-kettőre ismét teljes tréningben leszek.

— Mik a tervei Eperjes után?

— Ungvárt, Újhelyen és a Szepességen szeretnék még felszállni. Meg akarom keresni a fixumot, amelyből családommal Pesten kiteleljünk, hogy aztán jövő tavasszal megépítsük az ötödik gépemet.

Kvasz mesternek t. i. négy aeroplánja van mostanig.

— Búcsút vettünk. — És Kvasz mester elutazott. A pesti versenyre fog mostan trenirozni, ahol legalább három első díjra tart igényt. A pesti verseny után mindaddig, míg Eperjesre jön, Békéscsabán, a szülővárosában fog nyaralni a nővérénél. Az előjelekből ítélve, a felszállás meg fogja hozni a kívánt anyagi sikert is a bátor pilótának. *Sigma.*

SZÉCHENYI-KÖR.

Az Eperjesi Széchenyi-kör államilag segélyezett zeneiskolájában a beiratások az 1913/14-ik tanévre szeptember 1., 2., 3-ikán d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig az intézet helyiségében tartatnak meg. Hoffmann Olga okl. zongoraművész, az intézet újonnan megválasztott tanárnője szept. 1-jén kezdi meg működését.

HIREK.

«Pórujárta léghajós.»

Eperjes, augusztus 14.

Fenti hangzatos címmel (a félhivatalos Magyar Távirati Iroda tudósítása alapján) szombaton este egy cikk jelent meg Az Est-ben. Ezt a cikket a főváros néhány napilapja is átvette. Bennünket azért érdekel közelebbről e hír, mert egyrészt a riport eperjesi keletű, másrészt *Waldmann József* eperjesi villanyszerelőről hoz «szenzációs», de a valósággal abszolút meg nem egyező híreket. Rágalmakkal, súlyos vádakkal illeti Waldmann, ugyanakkor, amikor Waldmannak mostanáig még elolvasni sem állt módjában a lelkiismeretlen ráfogást s így természetesen le sem cáfolhatta az egészet, amennyiben péntek óta valamely óceántjáró hajó fedlétén vitorlázik ki a dollárok hazájába.

A tudósítóból — nem tudjuk — a rosszakarat, avagy a tudatlanság beszélt-e riportjának megírásakor, de annyi bizonyos, hogy mindkét esetben megérdemli majd azon konzekvenciák viselését, amelyek a Waldmanné által megindítandó sajtóper folyamánaképp reá hárulni fognak.

A riport stentori hangon kürtöli világgá, hogy:

„Waldmann egy 5000 koronás (!) váltó leszámítása után, a pénzzel megszökött. Hitelezői feljelentették, mire az eperjesi rendőrség közözlőlevelet adott ki ellene (!). A szökés sikerültének öröme, Waldmann egy léghajó-turát tett Hamburg (!) felett. Kihajolt a léghajóból és egy fotografus *abban a pillanatban* (!) lefotografálta. A kép a hamburgi rendőrségre került, ahol felösmerték a léghajózó (!) Waldmann és azonnal letartóztatták. Sőt már a kiadási eljárás is megindult (?).“

Igazán bájos. Mintha moziban már láttunk volna hasonló 1500-méteres rémdrámát. A tudósító úr, úgy látszik, mozirajongó.

Utánajártunk az esetnek a rendőrségen. A híradásból egy árva szó sem igaz. A riport

egy lázálomban megszöött fantasztikus mese, amelyre Waldmanné cáfolata másnap meg is jelent Az Est-ben.

A híradásnak nincs alapja. A való tényállás egyedül az, hogy *Waldmanné* volt egy 450 koronás váltótartozása *Glück* volt butorkereskedővel szemben. A váltón Waldmanné szerepelt elfogadóként és így természetes, hogy Waldmannak semmi köze nem volt a váltóhoz. Glück a lejáratkor prolongációs blankettát küldött Waldmannéknak, amelyet, miután a váltót nem prolongálták, Waldmann *elutazásakor*, fölös óvatosságból minden egyéb papírosaival egyetemben megsemmisített. Ennek az úrlapnak kiadásáért perelte Glück (a váltó kibocsátója) Waldmannat.

Waldmann Berlinben — ahol néhány napi munkát kapott — ismert trükkkel készített tréfás képelepet csináltatott egy fotografusnál. A levelezőlapján látszanak Berlin házkolosszusi, fönt a levegőben pedig egy odarajzolt monoplánon Waldmann. Ezt a levelezőlapot széjjelküldte összes ismerőseinek, címével ellátva. (Nyilvánvaló, hogy szökésről egyáltalán szó nem lehet!) Egy ilyen lapot küldött egy legjobb barátjának is, aki miután időközben Waldmannéval összeveszett, bosszúból Glücknek rendelkezésére bocsátotta Waldmann címét. Természetesen a bosszú nem sült úgy el, mint ahogy Glückék szerették volna, mert Waldmann nemcsak hogy nem hozták vissza Berlinből, de még fel sem tartóztatták útjában, mert *egy eperjesi tanú vallomása folytán nyilvánvaló lett*, hogy az inkriminált értéktelen prolongációs blanketta meg lett semmisítve.

Ennyi a való tényállás, melyet információ alapján adunk itt közre. Így kellett volna a tudósító úrnak is informálódnia, mert lelkiismeretlenség egy ártatlan embert így meghurcolni.

Az ártatlanul meghurcolt Waldmann, kit közben táviratilag értesítettek mindenről, táviratilag megbízta dr. Kelemen ügyvédet, hogy az igazságszolgáltatás útján is elégtételt szerezzen rágalmozóival, meghurcolóival szemben. *Sigma.*

Személyi hírek. *Saly Győző* városi rendőrkapitány szabadságáról e napokban hazaérkezett s átvette hivatala vezetését.

Dr. *Bádn Achilles* egyházmegyei ügyész hivatalos ügyben Hamburgba utazott s 8 napig marad távol Eperjestől.

Pápai kintűntetés. A pápa özv. *Dobay Edénét*, eperjesi úriasszonyt avval tüntette ki, hogy saját fényképét küldötte meg részére, melyre a szentatya áldása teljes szövegét sajátkezűleg írta. A megyéspüspök csütörtökön d. u. Tost Barna szentszéki tanácsos kíséretében városunkba érkezett, hogy a magas kintűntetést személyesen nyújtsa át.

Ünnepi istentiszteletek. Városunk polgármestere meghívók útján tudatja a közönséggel, hogy aug. 18-ikán, királyunk 83. születésnapján és aug. 20-ikán, Szent István napján a róm. kath. főtemplomban, mindkét alkalomkor d. e. 9 órakor ünnepélyes istentisztelet lesz.

Esküvők. *Dede Lajos* eperjesi pü. fogalmazó augusztus 24-ikén d. e. 1/2 12 órakor tartja esküvőjét *Bugyinszky Mancival* Békéscsabán az ottani evangélikus templomban.

Karvát Karolát aug. 11-ikén vezette oltárhoz az eperjesi székesegyházban *Buganics Péter* végzett növendékpap. Az esketési szertartást dr. Szmandray Simon theologiai tanár, papnöveldői aligazgató végezte.

Eljegyzések. *Földes Zoltán*, az Eperjesi Bankegylet igazgatója eljegyezte *Polacsek Elzát* Szentesen. (Minden külön értesítés helyett!)

Telman József tanár Budapestről eljegyezte *Perényi Ilonkát*, *Perényi Vilmos koll. főgimnáziumi tanár leányát*.

A Ksod. kassai üzletvezetősége. A Ksod. magyar vonalai külszolgálatának ellátására létesített üzletvezetőség Kassán december 1-jén kezdi meg működését.

Szemgyógyintézet van Miskolcson.

Az ügyvédjelöltekért. Igazságügyi körökben híre jár, hogy a Székely-féle törvény átmeneti idejét a miniszter egy félesztendővel meghosszabbítja azokra való tekintettel, kik a háborús viszonyok miatt katonai szolgálatra voltak behíva s így az ügyvédi vizsgára idejére el nem készülhettek.

Fast Dezső fogász csak e hó végén jön vissza szabadságáról és szeptember 1-jén veszi fel újra működését.

Adakozás. A bártfátrdői kaszinó elnöksége 50 koronát küldött be lapunk kiadóhivatalának, a sárosszegyei árvíz károsultak segélyezésére. Rendeltetési helyére juttatjuk.

Halálozások. Özv. *Mitske* Edéné előbb férjezett *Steinauer* Severinné szül. *Gaudia* Mária, élete 62-ik évében Szepesszombaton elhunyt augusztus 10-ikén.

Vohaner József — *Vohaner* Dezső kolleg. tanítóképző-intézeti tanár édesatyja — életének 65. évében augusztus 9-ikén Budapesten elhunyt. Az elhunytat augusztus 13-ikán Abaújszántón a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Magyar név. Kovály György helybeli lakos vezetéknévét belügyminiszteri engedéllyel *Kovácsra* változtatta.

Emléktárgyak, díszművek olcsón kaphatók *Theiss* Árminnál, Eperjes, Fő-u. 36.

Köszönetnyilvánítás. *Stamberger* Anna úrleány (Tarcza) 2 koronát adományozott az eperjesi Izr. Nőegylet népkonyhájának, melyet hálásan köszön az elnökség.

Tankönyveit újonnan és ócskán legutányosabban *Révai* Samu könyvkereskedésében, Eperjes, Fő-utca 83. sz. a. szeresheti be.

Temetnek. E héten *sűrű* harangzúgás állította meg a járókelőt, hogy a mulandóságra emlékezzék. Egy élete virágában levő leány: *Kohányi* Ilona, egy férfikora delét még csak megkezdő tanító: *Jankovich* Vilmos s egy 74-éves aggyastán: *Kohajda* Gábor hamvait kísérték a gyászoló hozzátartozók az örök nyugalom helyére. A véletlen folytán az emberi élet három állomásáról ragadott ki a kérelhetetlen végzet egy-egy áldozatot, hogy megmutassa az eljövendő végben való egyenlőségünket.

Könyv- és zeneműajdonságok Molnár Jenőnél raktáron vannak.

Sportcikkek, halászati és vadászati felszerelések nagy választékban kaphatók *Theiss* Árminnál.

Lemondás. *Verespej* János lubotényi róm. kath. el. iskolai tanítót kérelmére a vallás- és közoktatásügyi miniszter e napokban az új szervezésű gombosszentgyörgyi állami el. iskolához rendes tanítónak nevezte ki. Nevezett tanító azonban újabb megfontolás folytán a kinevezést nem fogadta el és az új állásáról még a kinevezési okmány átvétele előtt írásban lemondott.

Eperjesi tennispályák. Az EPERJESI LAPOK legutóbbi számában megjelent s úgy látszik, a közönség köréből beérkezett panaszszóvá teszi az Eperjesi Korcsolyázóegyesület pályáján létesült tennispálya ügyét. Miután teljesen tévesen mondja el a tennispálya létesülésének történetét, nem mulaszthatom el, hogy a tényállást a valóságnak megfelelőleg feltüntessem. Való igaz, hogy a korcsolyapályának tenniszterekkel való beépítése tervbe volt véve. A korcsolyaegyesület — ha jól emlékszem — 1912. év tavaszán tartott választmányi ülésén komolyan foglalkozott is a tervvel. Mindnyájan abban reménykedtünk, hogy a tennispályák által busás nyári jövedelemre tesz szert az egyesület, ami a nyomasztó, 40,000 koronás kölcsön amortizációjánál nem remélt könnyebülést okozott volna. Sajnos, a terv nem bizonyult kivihetőnek. A rendelkezésre álló területen

építhető négy tennispálya (hat pályára nincs elég hely) gondozására egy állandó pályafelügyelőt kellett volna tartani. Az e célra épített lakást a csarnok alszintjén már az első évben elöntötte a víz, úgy hogy azt nagy költséggel raktárrá kellett átalakítani. Az új felügyelői lakás csak e napokban készült el az egyesület tanácskozó-helyiségének megfelelő átalakítása által. Am a szakértők belevonásával összeállított költség-előirányzat arról győzte meg a választmányt, hogy az egyesület a négy tennispálya költségére rá is fizetett volna. Így hát elejtette a tervet, hogy a tennispályákat saját költségén megépítse.

Ekkor történt, hogy a városunkból elköltözőt honvédszázalaj tisztikarából és 23 más polgári és katonai egyénekből, összesen 32 tagból álló alkalmi egyesület arra ajánlkozott, hogy a korcsolyaterén saját költségén egy tennispályát épít, mely minden felszerelésével a korcsolyaegyesület tulajdonát fogja képezni. Ezzel szemben csak azt a jogot kötötte ki magának, hogy három évig (1914. év őszéig) ingyen használhassa a pályát, természetesen maga fizetvén annak minden fenntartási költségét is. A korcsolyaegyesület tehát 1914. őszén úgyszólván minden ellenszolgáltatás nélkül egy teljesen felszerelt tennispálya birtokába jut, a mellyel azután a közönség javára tetszése szerint rendelkezhetik. Nem megvetendő előny ha megfontoljuk, hogy egy tennispálya megépítése és felszerelése legalább 1000 koronába kerül.

A korcsolyaegylet választmánya az alkalmi egyesülettel a megállapodásokat szerződésbe foglalta, melynek egyik pontja úgy szól, hogy az alkalmi egyesület a három év alatt nem szerez kizárólagossági jogot az egész korcsolyaterre és a helyiségekre. Alakulhatnak tehát újabb alkalmi egyesületek s a korcsolyaegyesület mind ezeknek hasonló föltételek alatt ad tennispályák létesítésére engedélyt, mindaddig, amíg csak erre hely van.

Csak sajnálni való, hogy a közönség nem élt az alkalommal és újabb tenniszterek nem épültek. A közönség nyilván húzódik a nagy költségtől, mert a megépítési költségen kívül a pálya karbantartása állandó munkaerőt kíván s ez az, ami ezt a sportot drágává teszi. A jelenlegi tenniszársaság sem tudna boldogulni, ha erre a célra katonai munkaerő nem állna rendelkezésére.

Az elmondottakból látni való, hogy kár volt a cikkírónak a korcsolyaegyesület választmányában holmi rejtegetett panamát szimatolni. Higgye meg a cikkíró úr, bárki legyen is, hogy nagyon szívesen vesszük, ha őszi közgyűlésünkön, mely rendszeren általános részvétlenség között szokott lefolyni, mint egyleti tag félannyi érdeklődést tanúsít egyletünk ügyei iránt, mint tisztelt lap hasábjain. Ez esetben szívesen adunk teret a cikkíró úrnak, hogy tettel, tanáccsal megoszt-hassa gondjainkat, amelyek a jelen pénztelen világban, midőn újabb kölcsönre gondolni sem lehet, bőven teremnek. És be fogja látni, hogy ha valaki a saját pénzén tenniszezik, az még nem exkluzivitás!

Villecz János.

Molnár Jenő kölcsönkönyvtárába naponta érkeznek ajándékok.

Aki mindennap következetesen használja az Odolt, az mai ismereteink szerint az elképzelhető legjobb száj- és fogápolást gyakorolja.

Ára: nagy üveg 2.— k, kis üveg 1.20 k.

«Olympia» fényjátékház Rózsa-utca 4. szám alatt megnyílik ez év őszén!

Az iskolai szünet kitalálása. A Felső-magyarországi Idegenforgalmi Szövetség azzal a fölterjesztéssel fordult a minisztériumhoz, hogy az iskolaév, legalább a fővárosban, okt. 1-jéig kitolassék, hogy a gyermekes családok a szept. hónapot még nyaralóhelyeiken tölthessék s így az üzletemberek is némi kárpótlást találjanak az abnormis időjárás által okozott veszteségeikért.

Reiss Z. Henry fogtechnikus szeptember 4-ikéig tanulmányok céljából elutazott, s Fő-utca 130. szám alatti fogtechnikai műterme ez idő alatt zárva lesz.

Gramofonok és lemezek gyári áron kaphatók *Theiss* Ármín hangszerárú-üzletében.

A szlőjd-tanfolyam záróünnepé. Az Eperjesi Széchenyi-kör által rendezett szlőjd-tanfolyam augusztus 13-ikán záróünnep keretében nyert befejezést. A záróünnepély *Tahy* József vm. alispánnak, mint a Széchenyi-köri népnevelési szakválasztmány elnökének az elnöklése mellett, továbbá *Szabó* Elemér, a vármegye kir. tanfelügyelőjének, a Széchenyi-kör több képviselőjének és több vendégnek a jelenlétében folyt le. Az ünnepély az áll. tanfőnököképző-intézet tornatermében d. e. 10 órakor a Himnusz eléneklésével vette kezdetét, minek elhangzása után *Zimay* Szilárd tanár vizsgálatot tartott a méhészetből és utána pedig *Pethe* Ferenc tanár a tornajátékokból. Ezután *Moyses* Miklós zene-tanár vezetése mellett a tanítók és tanítónőkből alakított dalárda éneke következett, minek elhangzása után *Szabó* Elemér kir. tanfelügyelő beszédet intézett a tanfolyam hallgatóihoz, buzdítva őket úgy a szlőjd, mint az ifjúsági egyesületek szervezésére szerzett ismereteknek működési helyükön minél sikeresebb értékesítésére. A tanfolyam hallgatói közül *Fesztrebényi* Gyula girálta áll. isk. igazgató fejezte ki társai nevében háláját és köszönetét a tanfolyam létesítéséért és a tanári-karnak a szíves és sikeres fáradozásért. *Lieő* Imre eperjesi r. k. tanítónak a tanfolyam lefolyását kedélyesen ismertető szavai után *Tahy* Józsefalispán záróbeszédben fejezte ki elismerését a tapasztalt szép eredményért és a tanfolyamot berekesztette. Következett még a bizonyítványok kiosztása, melyeket maga az alispán adott át a tanfolyamot végzett hallgatóknak. Végül még az alispánnal az élén a szlőjd-munkák kiállításának a megtekintése következett, minek befejeztével a tanfolyam bezárult.

Frissen csapolt kőbányai sör a «Széchenyi»-szálloda éttermében.

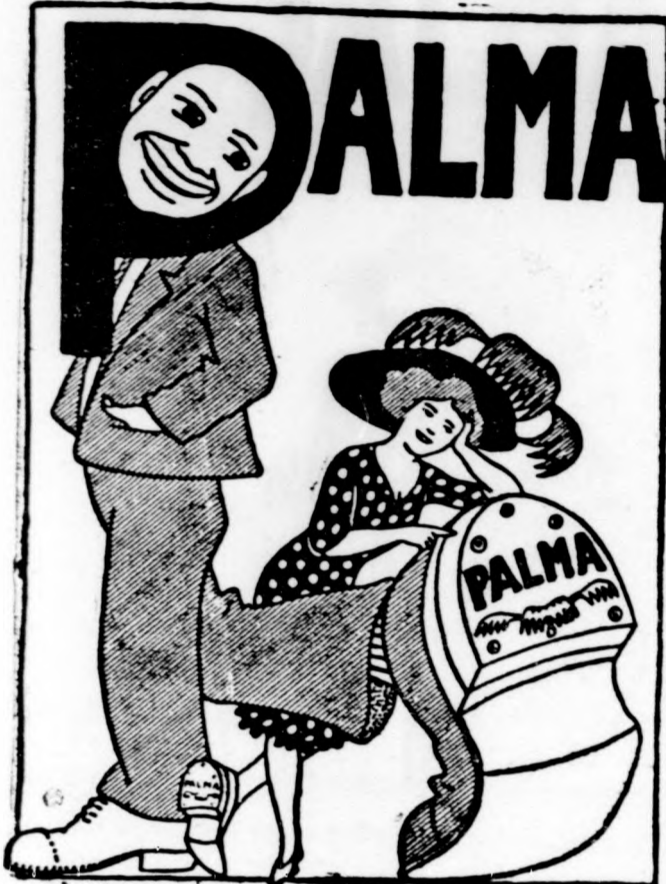
A záróratörvényt már a törvényhatóságok nagy része elfogadta s az irodák és üzletek záróráját esti 8, sőt sok helyen korábbi órában állapította meg. Ideje volna ezért a kulturális, társadalmi és egészségügyi szempontból egyaránt fontos törvény életbeléptetéseért Eperjesen is tenni valamit, hol különösen elfajult a 9 órai és még későbbi üzletcsukás.

Szlőjd-tanfolyam búcsúzója Eperjesen. A Széchenyi-kör által szervezett szlőjd-tanfolyam hallgatói, tanítók és tanítónők a tanfolyam befejezése alkalmából a Villecz-hegyen levő mulatóhelyen augusztus 11-ikén sikerült búcsúvacsorát rendeztek, melyen a tanfolyam több tanára is résztvett; a Széchenyi-kör képviselőjében dr. Desseffy István vm. tb. főjegyző volt jelen. A kirándulás a legjobb hangulatban, vidám dal, muzsika és tánc mellett folyt le. A vacsorán természetesen felköszöntőkben sem volt hiány. Az ez alkalommal is megnyilvánult kollegiális egyetértés és összhang, amely a tanfolyamon kifejlődött, kétségtelen, hogy a tanfolyam sikerére is csak jótékony hatást gyakorolt.

Talált tárgyak. Vogel Hermanné 13 koronát és Ádám András tanonc 12 kor. 50 l-t tartalmazó pénztárcát talált.

Ingyen mozi a kassai-úti Széchenyi-szálloda kerthelyiségében.

Varrógép a vakoknak. A Vakok Eperjesi Intézete, mely gyámoltjainak ellátását vármegyénk emberszerető közönségétől várja, egy pompás adományban részesült a napokban a Singer & Co. cégtől. A humánus cég Farkas Ignác helyi képviselőjének közbenjárására egy legújabb szerkezetű karikahajós varrógépet ajánlékozott az intézetnek, amivel lehetővé tette, hogy a szerencsétlen vak fiúk fehérneműt otthon házilag készíthessék. Az értékes adományért az igazgatóság ezúton is köszönetét fejezi ki.

Ismeretlen tettes. Bartek Zsuzsanna cseléd ruháit ismeretlen tettes ellopta, miután a konyhablakot kitorzta s azon át behatolt.

Jó éjszakát szerezhet magának mindenki, ha a hálószobáit a «Löcherer Cimexin»-nel fertőtleníti. A fővárosban történt próbák beigazolták, hogy a «Löcherer Cimexin» nemcsak a poloskát és annak petéit pusztítja el rögtön, de megszabadít a ruszli, sváb- és hangyáktól is; a molykártól pedig a szórmeruhákat teljesen megóvja. Beszerezhető: Pálesch A. drogeriájában, Eperjesen és a készítőnél, Löcherer Gyula gyógyszerésznél, Bártfán.

Baleset. Valyani János cigánynapszámos a Hamborszky-féle téglagyárban a téglafarmológépbe agyagot rakott, mikor a gép hirtelen megakadt, mert az agyagba kavics került. Valyani egy fadarabbal ki akarta a kavicsot emelni, de ekközben a gép jobbkezeit a hengerek közé húzta s négy ujját összeroncsolta. A kórházban ápolják.

Legújabb felvételű gramfonlemezek vételkötelezettség nélkül meghallgathatók Theiss Árminnál.

A vásárból. A hétfői kirakóvásáron Szokcsen Vojtechné 50 kor-t lopott ki Virostko Istvánné helybeli lakos zsebéből. — A rendőrség Estocsák Mihályné hirhedt vásári tolvajnt tiltott visszatérés miatt 30 napi elzárásra ítélte.

Idényváltozás. Elmúlt a tikkasztó forróság és helyet adott az esős időnek. Az időjárás minden változása, bármily kívánatos is az, mindig valami meglepetéssel jár. Sokan megfáznak és nem képesek hurutjuktól megszabadulni. Sokszor egy semmibe sem vett kis köhögés a legsúlyosabb tüdőbajnak tör útját. Akinek hajlama van a meghűlésre, jól teszi, ha az átmeneti időben a Sirolin «Roche»-val kurát tart.

Lopás. Balascsik András kocsis Neumann Miksa fakereskedőtől deszkákat lopott. Tettét beismerte s most a bíróság ítéletét várja.

Öngyilkos katona. A nagysárosi határban, Dubrava-pusztán aug. 10-ikén felakasztotta magát egy tényleges szolgálatban levő 67. gyalogezredbeli közelegény.

Anyák figyelmébe százszorosan csak azt lehet ajánlani, hogy ha gyermekük a 4—5-ik hónapot elérte és az elválasztás ideje következik, tanulmányozzák a Phosphatine Faliere-sel való táplálást úgy, hogy az elválasztás pillanatától kezdve a gyermek táplálás gondjai- és feladataival tisztában legyenek. Biztosítani a gyermek erőteljes fejlődését, jó csontképződését és a fogzás sima lefolyását a Phosphatine Faliere alkalmazásával lehet a legjobban. E kitűnő tápszer már nem szorul dicsőre, kapható minden gyógyszerertárban.

Gyilkosság. Balázsvágása község mellett a Tarca partján hétfőn reggel Garnek András ottani telkesgazda véres hullájára találtak. A koponyája teljesen össze volt zúzva s a gyilkosság eszköze, egy véres kődarab mellette feküdt. A szerencsétlen ember tetemét az éj folyamán kóbor kutyák is megcsonkították. A nyomozás rögtön megindult s a gyanú Garnek egy régi haragosára irányul.

Milyen idő lesz augusztusban? A Sziriusz időjós néven ismert Varga László most adta ki a következő évnegyedre vonatkozó jelentését. Augusztus hónapra a következőket jövendöli: 12-ikéig zivataros esők, a következő néhány napon melegebb időjárás, 17-ikétől kezdve rémes viharok és pusztító szelek lesznek. Szóval rémes időt jósol Sziriusz mester. Az egyetlen vigasztaló momentum az, hogy valahányszor az időjósok szép időt jövendöltek, mindig rossz idő lett. Talán most, hogy rémes időt jelez: végre jó időnk lesz.

Felelős szerkesztő: Dvortsák Győző.

Kiadótulajdonos: Kósch Árpád cég.

NYILTTÉR.

Vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, az emésztési és légzőszervi szervek hurutjainál

a Bór- és Lithium-tartalmú gyógyforrás

SALVATOR

Kitűnő átközeléssel használható.
Kiváló óvószor a vörheny (scarlatina) fellépő vesebántalmaknál.
Húgyhajtó hatás.
Kellemes íz.
Vasmentes.
Könnyen emészthető.
Teljesen tisztá.
Állandó összetétel.

Különösen oly egyéneknek ajánlatos, akik ülő életmódjuk folytán aranyeres bántalmakban, hasi vérbőségben, máj- és veseizgalomban vagy húgysavas lerakódásokban, vesehomok és vesekövek képződésében szenvednek.

Előrangú gyógyvíz és diétetikus ital.

Eladási árak Eperjesen:

1/2 literes palack	32 fillér.
1/4 literes palack	40 »
1/8 literes palack	48 »

Az üres, tiszta és eredeti Salvator-palackok a következő árakon vétetnek vissza:

1/2 literes palack	6 fillér
1/4 literes palack	7 »
1/8 literes palack	9 »

Eperjesi főraktár: Mikolík Istvánnál.

Építésszek figyelmébe!

Városoként, járásoként avagy megyé-ként kiadjuk **kitűnően** bevált, korszakalkotó **építési anyagunk egyed-árúsítását** — nagy jövedelmet biztosító, előnyös feltételek mellett. ::

Szíves megkeresések „Építőipar 2998” jeligére **Blockner J.** hirdető-irodájába, Budapest, IV., Semmelweis-u. 4. intézendők.

Nyugodtan alhat,

ha fehérneműje egész éjen át „ASSZONY-DICSÉRET” mosókivonattal van beáztatva, mert ez a szer a legrövidebb idő alatt nagy könnyűséggel önmaga oldja fel a szennyet s másnap gyorsan s fáradtság nélkül lehet a ruhát SCHICHT „SZARVAS”-MOSÓSZAPPANNAL vakító fehérre mosni, mert az „ASSZONY-DICSÉRET” s a SCHICHT „SZARVAS”-MOSÓSZAPPAN úgy fehérítnek, mint a nap!

25,000 koronával szavatolunk a SCHICHT „SZARVAS”-MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONY-DICSÉRET” mosókivonat tisztaságáért.

Még álmában sem

képzelteti el, hogy mennyi vesződséget s fáradtságot takarított meg, ha az „ASSZONY-DICSÉRET” mosókivonaton s SCHICHT „SZARVAS”-MOSÓSZAPPANON kívül semmiféle más mosószert nem vesz. Ez esetben mindig jó árút vásárol mérsekelt áron és kiméli egyrészt a ruháját, másrészt nem pocskolja el a háztartási pénzt.

25,000 koronával szavatolunk a SCHICHT „SZARVAS”-MOSÓSZAPPAN és az „ASSZONY-DICSÉRET” mosókivonat tisztaságáért.

Steckenpferd liliumtejszappan

Bergmann & Co. Tetschen a/E. gyárából
elérhetetlen hatású szepők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc- és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytárakban, drogériákban, illatszert- és fodrászüzletekben 80 fillérért kapható. Szintúgy páratlan hatású női kézápolásra a Bergmann „Manera”-liliumkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindenütt kapható.

1173—1913. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírós. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy az eperjesi kir. tvszék 1913. évi 4404. v. sz. végzése folytán dr. Turkinyák Aladár ügyvéd által képviselt Sárosvárm. Takarékpénztár végrehajtató részére 550 kor. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 750 kor.-ra becsült ingóságokra az eperjesi kir. bíróság 1913. évi V. 861/1. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes söraktárában, Eperjesen (Lőcsei-út 5. sz. házban) leendő megtartására határidőül 1913. augusztus 21-ik napjának d. u. 2 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt söröltő- és dugaszoló-gépek hátr. 50 kor. tőke és összes járuléka erejéig a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött-nél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Eperjes, 1913. augusztus 6. **Spányi Kálmán,**
kir. bír. végrehajtó.

1475. és 1492—1913. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bír. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a wieni jbir. Cw. V. 841/2., ill. eperjesi kir. tvszéknek 1912. évi 7718. v. számú végzése folytán dr. Bernhard Lederer, illetve dr. Heidberg Márton ügyvéd által képviselt Oest. Disconto Gesellschaft, valamint Fr. Volmann végrehajtatók részére 281 kor. 70 fill. és 215 kor. 55 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán lefoglalt és 860 kor.-ra becsült ingóságokra az eperjesi kir. járásbíróság 1913. V. 489/2. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Eperjesen (Csatorna-utca 3/a. számú házban) leendő megtartására határidőül 1913. augusztus hó 22-ik napjának délutáni 3 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt butor s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött-nél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Eperjes, 1913. augusztus 1. **Spányi Kálmán,**
kir. bír. végrehajtó.

Nagyságos Asszony!

Van szerencsénk nb. tudomására hozni, hogy **Urbach Józsefnek** városunkból történt végleges eltávazása folytán — előnyösen ismert **angol-francia divattermék** összes jó munkakerővel **átvettük**. Fennállásunk rövid ideje dacára is szépszámu vevőkörre tettünk szert, miután divattermünkben elsőrangú angol szabással és francia ruhák részére kiváló munkakerőkkel rendelkezünk, s így a legmagasabb igényeknek is meg tudván felelni, kérjük Nagyságos Asszonynak szíves pártfogását. Minden igyekeztünkkel azon leszünk, hogy teljes megelégedésére szolgálhassuk ki.

Kiváló tisztelettel

Károlyné és Simkó angol-francia
női divatterme
Eperjes, Fő-utca 74.

321—1913. végreh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírós. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a kassai kir. törvényszéknek 1911. évi 12.564. sz. végzése folytán dr. Munk Lipót kisszebeni ügyvéd által képviselt Pollacek Manó kassai végrehajtató részére berzeviczei végrehajtást szenvedett ellen 315 kor. 48 fill. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 674 koronára becsült ingóságokra a kisszebeni kir. bíróság 1911. V. 604/4. sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Berzeviczén leendő megtartására határidőül 1913. évi augusztus hó 27-ik napjának délelőtti 10 órája kitűztetik, amikor a bíróság lefoglalt szeszes italok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldött-nél írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kisszeben, 1913. augusztus 10. **Glück Bertalan,**
kir. bír. végrehajtó.

Kiadó lakás.

Bethlen Gábor-utca 10. sz. ház és kert bérbeadó. Négy szoba, fürdőszoba és összes mellékhelyiségek, modern berendezéssel.

Bővebbet Bethlen Gábor-utca 12. sz. alatt.

Tyúkszem,

börkeményedés, szemölcs 48 óra alatt eltűnik a „CANNABIN” használat után. Üvege **1 kor.,** postadíjjal **1-40 kor.** Három üveg bérmentve **3 kor.**

Excelsior

hintőpor 48 óra alatt elmulasztja a kéz-, láb- és hónaljzadást. 1 doboz **1 korona,** postadíjjal **1-40 kor.,** 3 doboz bérmentve **3 kor.**

HIZALÁSRA LEGALKALMASABB
40% phosphorsavat tartalmazó

Takarmánymész,

mellyel a disznóknál nagyon könnyen 300 kiló hizalási súly érhető el. Alkalmazható azonfelül baromfi, borjúk, juhok, marhák, ökrök és lovaknál. **4% kiló ára,** mely hónapokig elég. **5-80 korona** utánvétellel bérmentve. — **Kapható mindenütt!** Ahol nem lenne raktáron, megrendelhető utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett a készítőnél:

Dr. Flesch E. Korona-gyógyszertára, Győr 99.

Egy tisztességes házból való

Leány

úri- és női-divatüzletbe
pénztárhoz felvétetik. :

= Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

Előnyös házvétel.

Az Eperjesen, **Lőcsei-út 97.**

összeírási szám alatt fekvő, az eperjesi 1036. számú betétben felvett, volt Glücksmann-féle ház és belsőség az ahhoz tartozó üzlet, raktár, iroda, petroleumpincék, kert s egyéb helyiségekkel együtt, előnyös feltételek mellett 50,000 kor. vételárért eladó.

A vételhez kevés készpénz szükséges, amennyiben vevő ezen ingatlanra 40,000 koronán felüli jelzálogkölcsönt nyerhet.

Venni szándékozók forduljanak közvetlenül a **Szepes-Iglói Takaré- és Hitelintézet**hez, Iglón.

Legjobb szépfőszert! Hölgyek részére nélkülözhetetlen!

Óvakodjunk az utánzatoktól! Törv. védve.

Csodás, gyors és biztos hatású.

A NŐI SZÉPSÉG

elérésére, tökéletesítésére és főtartására legkitűnőbb és legbiztosabb a vegytiszta, sem higanyt, sem ólmot nem tartalmazó, teljesen ártalmatlan, minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertkereskedésben kapható **Földes-féle**

MARGIT-CRÉME MARGIT-SZAPPAN

Ezen világhírű arckenőcs eltávolít szepőt, májfoltot, pattanást, mitesszert és minden más bőrbajt, sőt ráncokat, himlőhelyeket is, az arcot fehérré, simává és üdévé varázsolja. **Ára: kis tégely 1 kor., nagy 2 kor. Margit-hölgypor (3-féle színben) 1-20 kor. Margit-szappan 70 fill. Margit-fogpép (Zahn-pasta) 1 kor. Margit-arcvíz 1 kor.** Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után küldi a készítő:

FÖLDES KELEMEN GYÓGYSZERÉSZ, ARAD.

Főlerakat Eperjesen: **Williger Pál, Kovaliczky Pál, Molitorisz István, Pálesch Árpád.**

ooooooooooooo **Meghívó.** ooooooooooooo

A Buchner és Moskovits Gépgyár Részvénytársaság

részvényesei ezennel tisztelettel meghívotnak : : a folyó évi **augusztus hó 18-ikán d. u. 3 órakor** Eperjesen, az Eperjesi Bankgyelet tanácstermében megtartandó

alakuló-közgyűlésre.

A tanácskozás tárgyai: 1. A törzs- és elsőbbségi részvénytőkének kellő aláírás és befizetés által történt biztosításáról való meggyőződés. ■ 2. Az alapszabályok megállapítása és a gyár eddigi tulajdonosaival kötendő szerződés jóváhagyása. ■ 3. Határozathozatal a részvénytársaság megalakulása tekintetében. ■ 4. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása. ■ 5. Határozathozatal az alapítóknak a keresk. törv. 152. §-ában megállapított felelősség alól való felmentése tárgyában. Eperjes, 1913. augusztus 12. **Az alapítók.**

A legmesszebbmenő jótállás!

Üzlethelyiség!

A Kollégium nyugati oldalán
:: kétnyilású ::
üzlethelyiség
azonnal bérbeadó.

Évi bér 800 korona.

Bővebbet a Kollégium pedellusánál.

Legfinomabb,

elszakíthatatlan, francia „Mimi“ férfi gummi-
övcszer 1 tucat 2 korona 50 fillér, 2 tucat 4 korona
50 fillér, 3 tucat 6 korona, a pénz előzetes beküldése mellett. Portó 30 fill. Utánvétellel portó 74 fill.
„HEZ“, Budapest, VIII., Losonczy-utca 13. sz.
Diszkrét szétküldés.

A legszebb ékessége
a nőnek,

habos, dús haj

mindazon hölgyeknek a kívánsága, akik gyenge haj-
növést, hajhullást, hajhasadást és -törést, korpaképződést,
időelőtti megöszülés stb. miatt panaszkodnak.
Egy komoly szakember a következő hajápolási el-
járást ajánlotta, mely fényesen bevált:

Hetenként egyszer mosás Dralle-féle fejmosó-
porral „Kopfrein“ (30 fillér). Egyidejűleg rend-
szeres, erős bedörzsölés és massage

dr. Dralle-féle nyírfavízzel

(K. 250 és 5).

Száraz, merev és töredékes hajnál a fejbőr és a haj
Dralle-féle nyírfabrillantinnal (K. — 80 és 120) dör-
zsöltetik be. Számtalan lelkesedő elismerőlevelét orvo-
soktól és magánosoktól. — Követeljen határozottan
... **„dr. Dralle-félt“** ...

az összes gyógytárakban, drogériákban, vala-
mint illatszert- és fodrászüzletekben.

Georg Dralle, Bodenbach a/E.

AZ EPERJESI TAKARÉKPÉNZTÁR

tűz- és betörésmentes pánccétermében

SAFE-DEPOSITS rekeszek

bérbe adandók. Elfogad letételeket megőrzés végett.

Első eperjesi ruha-vegyiműtisztító-
és javító-intézet

Kossuth Lajos-utca 8. sz., a Fekete sas-szálló átellenében,
az udvar közepén.

Ruhák műtisztítása!

Van szerencsém a helyben és vidéken lakó úri közönségnek
becses tudomására adni, hogy Kossuth Lajos-utca 8. szám alatti
műtisztító- és ruhajavító-intézetemben legszebben, legjobban, leg-
nyöket, női ruhákat, gyermekruhákat, őszi és téli kabátokat, egyszóval mindent, ami csak
posztó, szövet és kelme, mindenféle színben. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri,
kiváló tisztelettel

Sikorszky-féle ruhaműtisztító-intézet,
Eperjes, Kossuth Lajos-utca 8. sz., az udvar közepén.

Kérem az intézetet nem összetéveszteni, mert ruhaműtisztító- és javító-intézet csak
a Sikorszky-féle a legkitünőbb és patent.

Olcsó árak, szép tisztítás és javítás.

THIERRY A. GYÓGYSZERÉSZ BALZSAMA

Allein echter Balsam
aus der Schutzengel Apotheke des
A. Thierry in Pregrada
bei Rohitsch-Sauerbrunn

Utólérhetetlen gyógyhatású tüdő- és mellbetegségeknek, enyhíti a katarust, megszünteti a fájdalmat
okozó köhögést. Torokgyulladást, rekedtséget és gégehajokat meggyógyít, valamint lást, különösen jó
hatású gyomorgörccs és kólika ellen. Gyógyhatású aranyér- és altesti bántalmaknál, tisztítja a veséket,
étvágygerjesztő, elősegíti az emésztést. Kitűnően bevált fogfájásnál, odvas fogak, szájhártyánál, valamint
az összes száj- és fogbetegségek, büfögés ellen, megszünteti a száj- vagy gyomortól eredő bűzt. Jó ha-
tású pántlikaállításnál. Meggyógyít minden sebet, sebhelyet, orbáncot, lártól eredő hólyagot, kelést,
szemölcsöt, égési sebeket, fagyott testrészeket, vart és kiütést. Fülbántalmak ellen kitűnő hatású. Min-
den háznál különösen influenza, kolera vagy más járványoknál kéznél legyen.

Írjunk: Thierry A. Órangyal-gyógytárának Pregrada, Rohitsch mellett.

12 kis vagy 6 dupla vagy 1 nagy specialüveg 5-60 korona.

□□ Nagyobb rendeléseknél jelentékeny árengedmény! □□

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi Centifolia-kenőcse.

Megakadályoz a megszüntet vérmergezést, fájdalmas operációkat leggyakrabban
felelegessé tesz. Használatos gyermekágyas nőknél, tejmégindítás, emiömegkém-
nyedés ellen. Orbánc, feltört lábak, sebek, dagadt végtagok, csontszú, fekélyek,
ütés, szúrás, lővés, vágás vagy zúzódás által okozott sebeknél kitűnő gyógyhatású
szer. Idegen testek eltávolítására, mint: üveg, szálka, por, serét, tüske stb., ki-
növések, karbunkulus, képződmények, valamint rák ellen, fereg, rothadás, körömgöyülés, hólyag, égési sebek,
hosszú betegségeknek előforduló fölfekvésnél, vérkeleseknek, fülfolyságnál, valamint kipálás esetén cacsomóknál
stb. stb. kitűnő hatású.

2 tégely ára 3-60 kor., a pénz előzetes beküldése vagy utánvét mellett kapható.

Budapesten kapható: Török József gyógytárában, valamint az ország legtöbb gyógysszertárában. Nagyban: Thalmyer és Seltz,
Kochmeister Utóda, Radanovits Testvérek drogériákban Budapesten kapható. — Ahol nincs lerakat, ott rendeljünk közvetlenül:

THIERRY A. Órangyal-gyógysszertárából, PREGRADA, Rohitsch mellett.

Ujlaki asbestpala a legjobb!

A nagyérdemű közönség szives tudomására hozzuk, hogy a közel félévszázad óta fennálló, kitűnő hírnevű
Ujlaki téglá- és mész-
égető r.-t., Budapesten, **asbestpalagyárat**

létesített, amelynek képviseletét Sárosvármegyére nekünk adta át. Abban a helyzetben vagyunk tehát,
hogy ujlaki asbestpala-szállításokat, valamint fedéseket ezen anyagból a t. építető közönség legnagyobb
megelégedésére intézhetünk el. Midőn tehát a közönséget úgy a magunk részéről, mint a fentnevezett
társulat részéről a legelőzékenyebb és legpontosabb kiszolgálásról biztosítjuk, fel vagyunk hatalmazva
az Ujlaki téglá- és mészégető r.-t. részéről annak kijelentésére is, hogy úgy az anyag, mint a munka
jóságáért a legmesszebbmenő írásbeli kezességet vállalhatjuk.

Mintákkal és költségvetéssel igen szívesen állunk rendelkezésre és várva mielőbbi szives meg-
bízásukat, vagyunk

kitűnő tisztelettel

LUCHS EDE ÉS TSA
vaskereskedés és mindenféle építkezési anyagok nagy raktára.

A legmesszebbmenő jótállás!

Vezetékpíriselét egész Sárosvármegyére!

házból való
ny
ivatüzletbe
elvéteik. :
ivatalba kéretnek
ázvétel.
esei-út 97.
att fekvő, az eper-
betétben feivett,
éle ház és belsőség
zlet, raktár, iroda,
kert s egyéb helyi-
előnyös feltételek
vételért eladó.
szpénz szükséges,
ezen ingatlanra
felüli jelzalogköl-
forduljanak köz-
s-igioi Takaré- és
don.
részére nélkülözhetetlen!
toktól! Törv. védve.
biztos hatású.
ZÉPSÉG
és öccsárására legkitű-
nyegyítésa sem bügyarit,
2. teljesen álmalmatlan,
drogériában és illatszert-
tárho Földes-féle
TI-ORÉME
-SZAPPAN
éltávoit szepít. mifjóbrot,
modon más bőrhaj. sőt
az arcot lebérd. smává
kis tégely 1 kor., nagy
3-féle színben) 1-20 kor.
Margit-egypép (Zahn-
viz 1 kor. Postán után-
vétel beküldése után küldi
szít.
GYÓGYSSZEREZÉS, ARAD.
Villiger Pál, Kovalicsky
ván, Pálesch Árpád.

Johann Maria Farina Gegenüber dem Rudolfsplatz

csakis ez a valódi

kölnivíz, kölnivíz-pouder és kölnivíz-szappan.

Kapható drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

Ne tessék elfogadni

kölnivíz-szappant, kölnivizet és poudert, ha nincsen rajta az eredeti és egyedül valódi, **de sokszor utánzott JOHANN MARIA FARINA** Gegenüber dem Rudolfsplatz. Akkor sem kell elfogadni helytelen és utánzott kölnivizet, kölnivíz-poudert és kölnivíz-szappant, ha az itt jelzett **eredeti készítmény** nem volna kapható az Ön lakhelyén, mert a **világhírű cég** magyarországi képviselője:

HOLCZER EMIL ZOLTÁN, Budapest, VIII., Szigetvári-u. 16.

egyszerű levelezőlapra azonnal válaszol és közli, hol szerezhető be az **eredeti minőség.**

Menyasszonyi kelengyék

a legfinomabb minőségben

== előnyös árak mellett ==

a legegyszerűbb és legdíszesebb kivitelben

Mandl Henrik

árúházában, Eperjes, Fő-utca 25.

(Berger-kávéházzal szemben), telefonsz. 170.

□□□ szerezhető be. □□□

Ugyanott csodás olcsó árban kézzel hímzett női fehérneműek is kaphatók.

Árúsítónőt

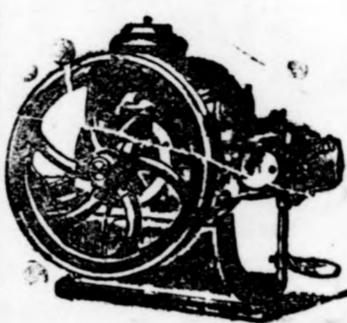
= alkalmaz a Vakok Eperjesi Intézete a Főutcán nyitandó **dohánytőzsdéjében.**

= Közelebbi feltételek az intézet igazgatóságánál (Kossuth Lajos-utca 37).

■ Kiadó lakás. ■

4-5 szoba, fürdő- és cselédszoba, kert, vízvezeték, villanyvilágítás, azonnal kiadó Engländer Adolfnál, Szebeni-út 22. sz. a.

— A világhírű és legújabb rendszerű —

BOLINDER NYERSOLAJMOTOROK

és azok alkatrészei kizárólag

Anyos Imre cégnél kaphatók BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 17. :: Telefon 12-76.

Legkisebb nyersolajszükséglet! Feltétlen jótállás! Jutányos árak! Kedvező fizetési feltételek! :: Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket!

Figyelem!

Ha izr. rituális cikkekre szüksége van, úgymint: izraelita fordításos imakönyvekre, Machsor (ünnepi imádságos-) könyvekre, Mirjam, Noemi, selyem vagy gyapjú Talisra, Tefilin, Mesuso stb. cikkekre, forduljon bizalommal Felsőmagyarország legrégibb és legnagyobb cégéhez, **KLEIN FÜLÖPNÉ FIA** könyvkereskedőhöz, Kassa.

Fordításos imakönyvek: csont-, celluloid- és bőrkötésben 6 koronától 25 koronáig. Machsor, 4- és 9-kötetes, 3 K. 60, 9, 14 és 30 K. Mirjam 2 K. 50, 4 K. 50, 7, 9, 12, 15 és 25 K. Selyem és gyapjú Talisok 6-40 K.-ig. Évforduló gyász-tabellák 4 koronáért készíttetnek. :: ::

Compagnie Generale Transatlantique francia hajóvonal

rendes közvetlen gyorshajójáratok

HAVRE-NEW-YORK

■ KANADÁBAN ■

Basel (Svájc) és Párison át.

Iroda: Budapest, VII., Baross-tér 15.

Telefon: József 14-97.

≡ Boldog órái ≡

csakis annak lehetnek, aki hozat magának egy működő - hangszert **WAGNER** „hangszerkirály”-tól, Budapest, József-körút 15. (Telefon.)

Varázsfuvola ajándékkal 4 korona. Javítási szakműhelyek! ::
Csodaréztrombita erős rézből 6 K.
Szájharmonika dobkisérettel 3 K.
Facimbalom 15 hanggal 4 korona. Fényképes árjegyzék ingyen!
Tündérharangok állványon 8 K.
Varázshegedű (ujdonság!) 6 kor.

A milánói, párisi és londoni kiállításon az első díjjal kitüntetve! Óvás. Ügyeljen a Wagner névre és a 15-ös házszámra!

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

KAUCSUK-KOMPOZÍCIÓVAL BEVONT SZAGTALAN FEDÉLMEZ

UTÁNZATTÓL ÓVAKODJUNK!

KOLLARIT-BŐRLEMEZ

kaucsuk-kompozícióval bevont ruganyos, viharbiztos és időálló szagtalan fedéllemez. :: A jelenkor legjobb tetőfedéllemeze.

VÉGTELENÜL TARTÓS!

■ Régi zsindeletetők átfedésére kiválóan alkalmas. ■
■ Sem mázolni, sem mészlével bekenni nem kell. ■

□ Eperjesen kapható: □

Lavotha Ödön Utóda
vaskereskedésében.